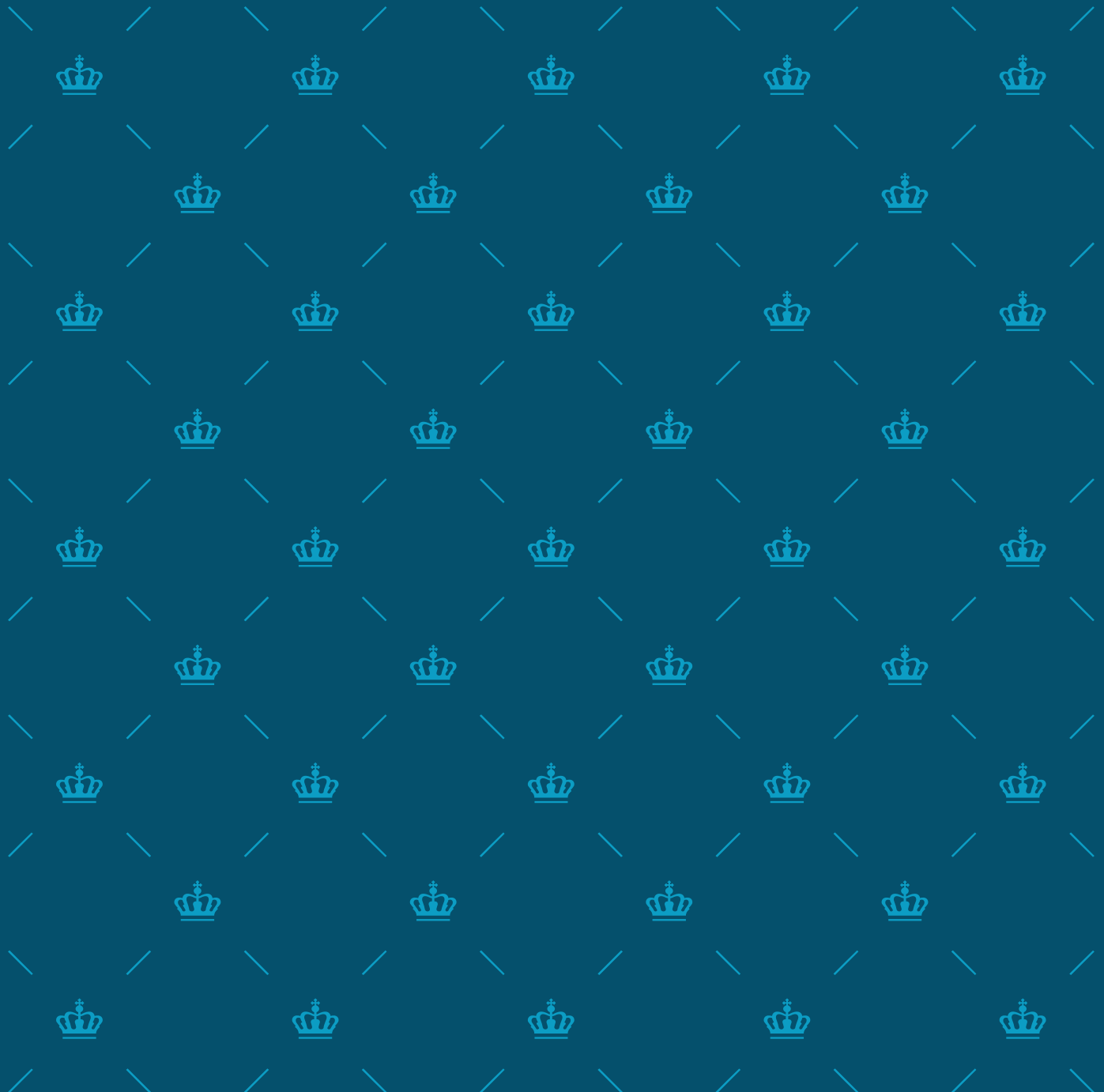

Medborgerskab 2019

Notat nr. 3: Nydanskernes forhold til Danmark og det danske sprog

Hovedpointer

- Langt de fleste indvandrere og efterkommere (herefter nydanskere) taler dansk med deres nærmeste familie – enten som det eneste sprog eller i kombination med et andet sprog. Det mest almindelige er at tale både dansk og et andet sprog med den nærmeste familie.
- På samme måde er det mest almindeligt at føle sig som 'dansker med indvandrerbaggrund', hvilket omkring halvdelen af nydanskerne gør. Der har været en positiv udvikling i procentdelen, som enten føler sig som 'Dansker' eller 'Dansker med indvandrerbaggrund' fra 2011 til 2019 for både indvandrere og efterkommere. Blandt indvandrere er procentdelen steget fra 58 pct. i 2011 til 70 pct. i 2019, mens procentdelen blandt efterkommere er steget fra 71 pct. til 82 pct.
- Næsten alle er alt i alt tilfredse med at bo i Danmark, og næsten to ud af tre ønsker at blive boende i Danmark resten af deres liv. Når man sammenligner med 2007, lader der til at være en generel tendens til, at flere ønsker at blive boende i Danmark hele deres liv. Det gælder både etniske danskere og nydanskere.
- Et stort flertal blandt både nydanskere og personer med dansk oprindelse mener, at man skal kunne tale dansk for at være en rigtig dansker. 80 pct. af de etniske danskere er enige i dette udsagn, 73 pct. indvandrere er enige og 67 pct. af efterkommerne er enige.

1 – Baggrund

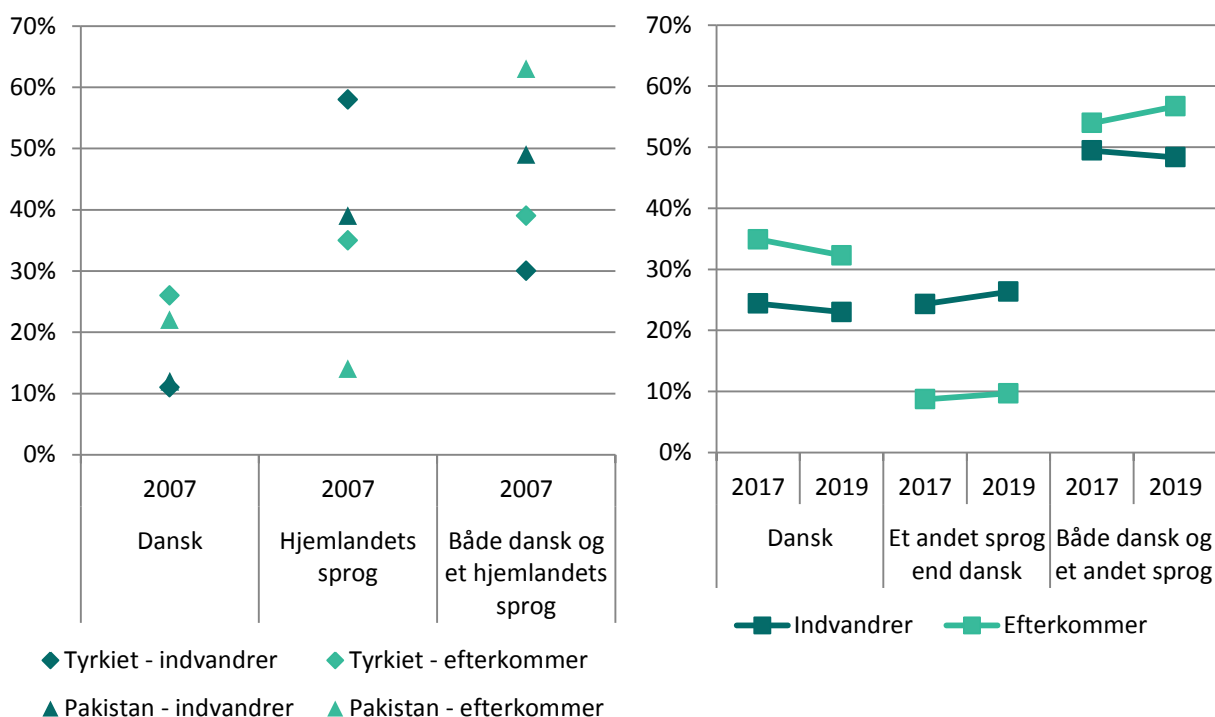
Hvert år gennemfører Udlændinge- og Integrationsministeriet en spørgeskemaundersøgelse med fokus på ikke-vestlige indvandrere og efterkommeres medborgerskab. Indvandrere indgår først i undersøgelserne, når de har opholdt sig i Danmark i mindste tre år. Indvandrere og efterkommere forkortes i analysen til nydanskere.

I Medborgerskabsundersøgelsen 2019 er der særligt fokus på nydanskernes værdier og holdninger. I dette notat undersøges nydanskernes forhold til Danmark og det danske sprog. Dette har også været undersøgt i tidligere medborgerskabsundersøgelser, hvorfor der nu på visse spørgsmål kan trækkes tidsserier.

Læs nærmere om Medborgerundersøgelsen 2019 i bilag 1 og se notatet Baggrundstabeller fra Medborgerskabsundersøgelsen 2019 på integrationsbarometer.dk.

Figur 1: Nydanskerne fordelt på, hvilket sprog de taler mest med deres nærmeste familie, 2007, 2017 og 2019

- Nydanskerne taler hyppigst både dansk og et andet sprog med deres nærmeste familie. I 2019 angav 48 pct. af indvandrerne, at de både taler dansk og et andet sprog med deres nærmeste familie. Det samme gjorde 57 pct. af efterkommerne.
- Ser man på forskellen mellem indvandrere og efterkommere, er efterkommerne mere tilbøjelige til kun at tale dansk med nærmeste familie samt mere tilbøjelige til at tale både dansk og et andet sprog, mens indvandrerne er mere tilbøjelige til at tale et andet sprog end dansk med deres nærmeste familie.
- Det fremgår af figurene, at flere indvandrere og flere efterkommere i 2017 og 2019 angiver, at de kun taler dansk end hhv. indvandrerne og efterkommerne fra Tyrkiet og Pakistan i 2007. Tallene er ikke direkte sammenlignelige, da de tyrkiske og pakistanske indvandrere og efterkommere kun udgør en delmængde af grupperne af indvandrere og efterkommere i 2017 og 2019, men de kan dog give en første indikation. Der er ingen statistisk sikker udvikling fra 2017 til 2019 for nogen af grupperne.

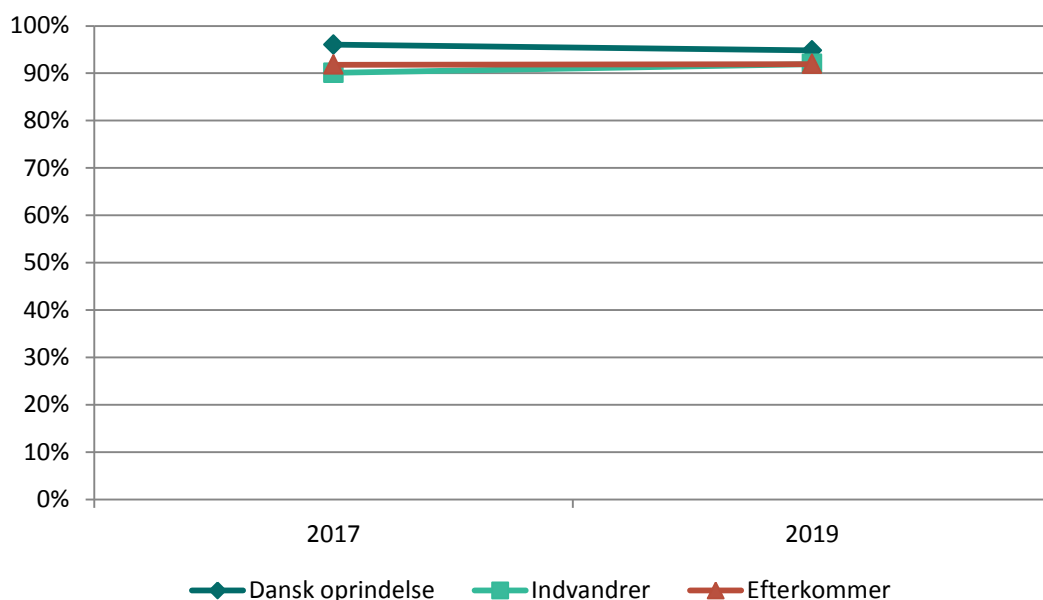

Anm.: I 2007 og 2017 lød spørgsmålet: "Hvilket sprog taler du mest i dit hjem?" Da 'hjem' kan forstås på forskellige måder, blev spørgsmålet i 2019 formuleret til: "Hvilket sprog taler du mest med din nærmeste familie?" I 2017 ændredes svarkategorien 'hjemlandets sprog' til 'et andet sprog end dansk'. I 2007 var der desuden svarkategorien 'andet', som er udeladt af figuren, i det kun 0-1 pct. angav dette svar. I 2007 var der foruden de angivne svar fra tyrkere og pakistanere svar fra indvandrere fra Vestbalkan, Irak, Iran og Vietnam. Af formidlingsmæssige hensyn, og da der kun er svar fra efterkommere fra Tyrkiet og Pakistan, er det de to lande, som medtages her. I 2007 havde 1.929 fra Tyrkiet eller Pakistan svaret på spørgsmålet, 2017 var der svar fra 1.619 nydanskere og i 2019 var der svar fra 1.906 nydanskere. Udviklingen fra 2017 til 2019 er ikke statistisk sikker for nogen af grupperne. Den statistiske sikkerhed for udviklingen siden 2007 kan ikke testes, da der ikke er adgang til data på personniveau (mikrodata) fra 2007. Der benyttes vægtede data.

Kilde: Udlændinge- og Integrationsministeriets medborgerskabsundersøgelser

Figur 2: Procentdel der er tilfreds med at bo i Danmark, 2017 og 2019

- Langt de fleste etniske danskere, såvel som nydanskere, er alt i alt tilfredse med at bo i Danmark. I 2019 var 95 pct. af de etniske danskere tilfredse, mens 92 pct. af nydanskerne var tilfredse. Der er ingen statistisk sikker udvikling fra 2017 til 2019.

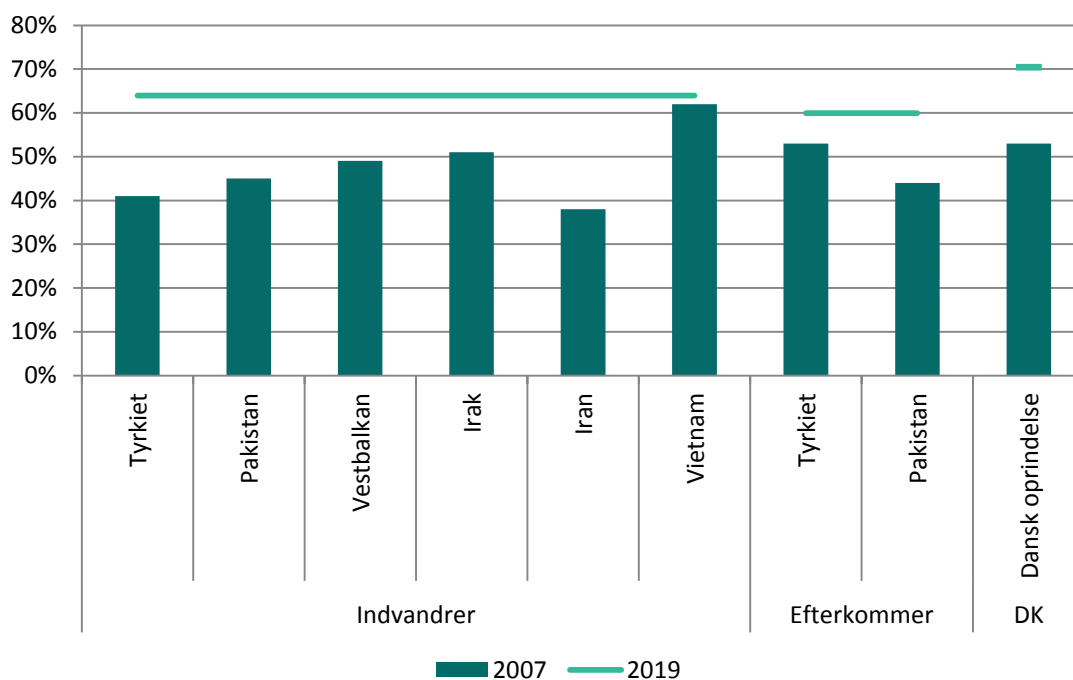

Anm.: Spørgsmålet lyder: "Hvor tilfreds er du alt i alt med at bo i Danmark?" 'Meget tilfreds' og 'Tilfreds' er slået sammen i figuren. Der indgår svar fra 2.676 personer i 2017 og 2.658 i 2019. Forskellen mellem grupperne er statistisk sikker, men udviklingen fra 2017 til 2019 er ikke statistisk sikker for nogen af grupperne. Der benyttes vægtede data.

Kilde: Udlændinge- og Integrationsministeriets medborgerskabsundersøgelser 2017 & 2019

Figur 3: Procentdel der ønsker at blive boende i Danmark resten af deres liv, 2007 og 2019

- Figur 3 viser, at flertallet af etniske danskere og nydanskere svarer, at de helt sikkert vil blive boende i Danmark resten af deres liv. Som det fremgår af de vandrette linjer i figuren, gav 70 pct. med dansk oprindelse i 2019 udtryk for, at de helt sikkert vil blive i Danmark, mens det blandt indvandrere er 64 pct., og blandt efterkommere er 60 pct.
- Procentdelen, som helt sikkert ønsker at blive boende i Danmark, er markant større i 2019 end i 2007. Dog er tallene kun direkte sammenlignelige for personer med dansk oprindelse, da der ikke er noget tal for den samlede gruppe af indvandrere eller efterkommere i 2007 (søjlerne i figuren), men figuren giver ikke desto mindre en indikation på en udvikling.

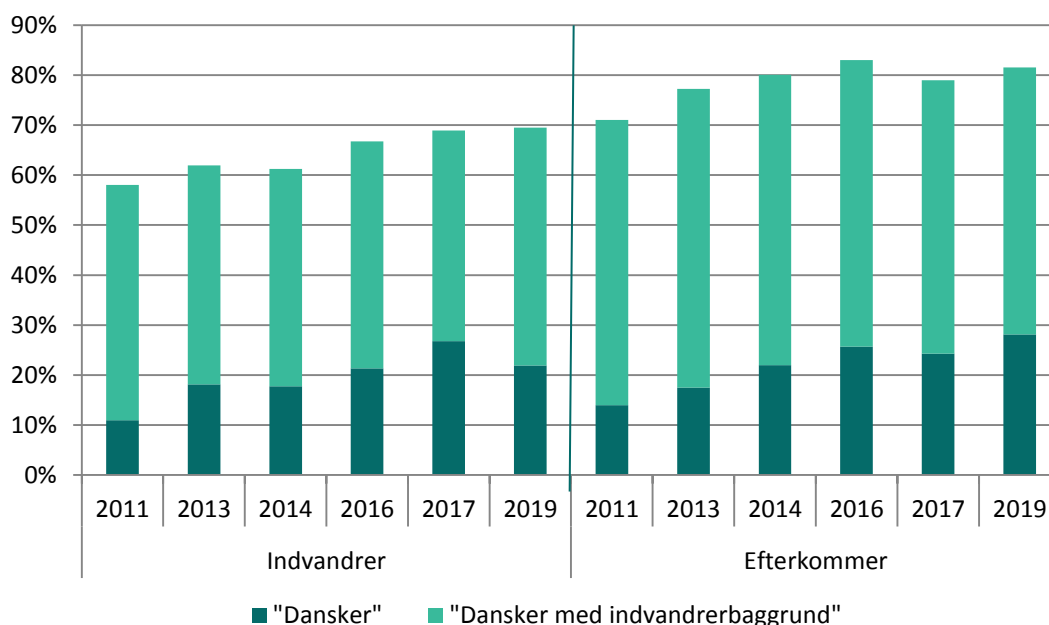

Anm.: Spørgsmålet lyder: "Er det dit ønske at blive boende i Danmark resten af dit liv?" Figuren viser, hvor stor en procentdel, som har svaret 'Ja, helt sikkert'. Der indgår svar fra 4.478 personer i 2017 og 2.658 personer i 2019. I 2019 var der en betragtelig del, som svarede 'ved ikke' (Dansk oprindelse: 4 pct., Indvandrere: 8 pct., Efterkommer: 7 pct.). Der er statistisk sikker forskel mellem grupperne i 2019, men den statistiske sikkerhed af udviklingen fra 2007 til 2019 kan ikke testes, da der ikke er adgang til data på personniveau (mikrodata) fra 2007. Der benyttes vægtede data.

Kilde: Udlændinge- og Integrationsministeriets medborgerskabsundersøgelser 2007 & 2019

Figur 4: Nydanskere fordelt på, hvad de føler sig mest som, 2011-2019

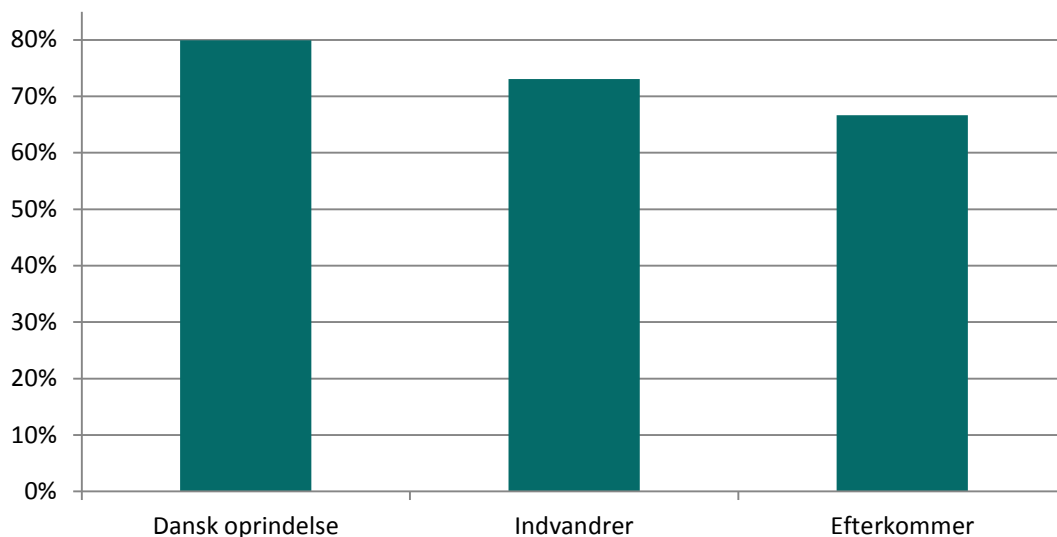
- Figur 4 viser, at flertallet af både indvandrere og efterkommere føler sig som 'Dansker' eller 'Dansker med indvandrerbaggrund'. Kun et fåtal føler sig mest som 'Indvandrer' eller 'Tilhørende bestemt religiøs gruppe' (ikke vist i figuren). Samlet set føler 82 pct. af efterkommerne og 70 pct. af indvandrerne sig i 2019 som 'Dansker' eller 'Dansker med indvandrerbaggrund'.
- Det fremgår også, at der har været en positiv udvikling fra 2011 til 2019 for både indvandrere og efterkommere. Blandt indvandrere er procentdelen steget fra 58 pct. i 2011 til 70 pct. i 2019, mens procentdelen blandt efterkommere er steget fra 71 pct. til 82 pct. Udviklingen er drevet af en stigning hos begge grupper, der føler sig som 'Dansker'.

Anm.: Spørgsmålet lyder: "Hvad føler du dig mest som?" med følgende svarmuligheder: 'Dansker', 'Dansker med indvandrerbaggrund', 'Indvandrer', 'Tilhørende bestemt religiøs gruppe', 'Andet', 'Ved ikke' og 'Ønsker ikke at svare'. I 2011 var der en yderligere kategori, som hed 'Europæer, verdensborger', som 8 pct. af indvandrerne identificerede sig med og 14 pct. af efterkommerne. Den ekstra kategori må formodes at have sænket niveauet på de øvrige kategorier i 2011. Der er en betragtelig del, som svarer 'ved ikke' (Indvandrer: 5-7 pct., Efterkommer: 3-4 pct.). I 2011 er alene medtaget nydanskere fra 7 af de 10 største oprindelseslande, hvilket kan påvirke sammensætningen og dermed også den angivne tilli. Der er statistisk sikker forskel på herkomstgrupperne, og udviklingen fra 2013 til 2019 er statistisk sikker for begge herkomstgrupper. Udviklingens sikkerhed siden 2011 kan ikke testes, da der ikke er adgang til data på personniveau (mikrodata). Der benyttes vægtede data.
 Kilde: Udlændinge- og Integrationsministeriets medborgerskabsundersøgelser

Figur 5: Procentdel der mener, man skal kunne tale dansk for at være en rigtig dansker, 2019

- De fleste mener, at man skal kunne tale dansk for at være en rigtig dansker. 80 pct. af de etniske danskere er enige, mens 73 pct. af indvandrerne er enige og 67 pct. af efterkommerne er enige.

Anm.: Spørgsmålet lyder: "Hvor enig eller uenig er du i, at man skal kunne tale dansk for at være en rigtig dansker?" 'Helt enig' og 'Delvis enig' er slået sammen i figuren. 2.658 personer har svaret på spørgsmålet. Der er statistisk sikker forskel på grupperne. Der benyttes vægtede data.

Kilde: Udlændinge- og Integrationsministeriets medborgerskabsundersøgelse 2019

Bilag 1 – Medborgerskabsundersøgelsen 2019

1.1 Om spørgeskemaundersøgelsen

Udlændinge- og Integrationsministeriet har i en årrække lavet årlige spørgeskemaundersøgelser, der belyser ikke-vestlige indvandrere og efterkommeres medborgerskab i Danmark. I år fokuserer spørgeskemaundersøgelsen på befolkningens opbakning til, hvad man kan kalde danske holdninger og værdier. Temaerne er udvalgt og afgrænset med inspiration fra Kulturministeriets projekt 'Danmarkskanon' (læs mere på danmarkskanon.dk).

Der benyttes så vidt muligt spørgsmål og spørgeteknikker, som er udviklet og afprøvet af anerkendte forskere. Selve undersøgelsen er gennemført af Danmarks Statistiks surveyafdeling, som samlede data ind i perioden medio december 2018 til ultimo februar 2019 ved en kombination af inter- netspørgeskema og telefoninterview (mixed-mode).

1.2 Undersøgelsens deltagere

Medborgerskabsundersøgelsens deltagere er både nydanskere og personer med dansk oprindelse i alderen 18 år og derover. Gruppen af nydanskere omfatter indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig oprindelse. Indvandrerne i undersøgelsen har haft mindst tre års opholdstid i Danmark.

Undersøgelsen er baseret på en repræsentativ, stratificeret stikprøve, hvor svarpersonerne er tilfældigt udvalgt i et aktuelt CPR-register. Stratificeret betyder her, at der udtrækkes fra tre strata, som har forskellige udvalgsandsynligheder. De tre strata er 1) nydanskere 18-29 år, 2) nydanskere 30+ år og 3) dansk oprindelse. Der er gjort en række særlige tiltag for at hæve svarprocenten – se næste afsnit.

Tabel 1: Antal besvarelser og svarprocenter, 2012-2019

	2012	2013	2014	2016	2017	2018	2019	
	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.	antal	pct.
Nydanskere 18-29 år	50,2 %	46,0 %	43,5 %	37,3 %	41,8 %	44,9 %	715	40,9 %
Nydanskere 30+ år	53,1 %	52,1 %	45,5 %	41,9 %	47,3 %	47,7 %	1.191	44,1 %
Dansk oprindelse	70,0 %	69,4 %	62,9 %	59,2 %	60,3 %	70,8 %	752	62,7 %
I alt							2.658	

Kilde: Udlændinge- og Integrationsministeriets medborgerskabsundersøgelser

1.3 Repræsentativitet og svarprocenter i undersøgelsen

Der er en række særlige udfordringer forbundet med at gennemføre spørgeskemaundersøgelser blandt etniske minoriteter (Fage Hedegaard 2017). Som SFI har påpeget, betyder dette, at der er undergrupper, som er vanskelige at få til at svare på en spørgeskemaundersøgelse (SFI 2017).

For at øge svarprocenten er der gjort en række tiltag. Af generelle tiltag kan nævnes udsendelse af ekstra rykkerbreve, herunder udsendelse af SMS samt særlige rykkere til delvise besvarelser. Spørgeskemaet er oversat til 6 forskellige sprog, der er digital og telefonisk opfølgning, udlodning af præmier for svar mv. Ved udgangen af den oprindeligt aftalte dataindsamlingsperiode var der færre besvarelser end forventet uden nogen entydig indikation af hvorfor. Der blev derfor tilkøbt eks-

tra arbejdstimer til dataindsamlingen, og indsamlingsperioden blev forlænget. Den endelige svarprocent fremgår af tabel 1 og kan sammenlignes med de forudgående år.

For at sikre repræsentativiteten i analysen er der desuden anvendt vægtet data. Vægtet data betyder, at alle svarpersoner er vægtet efter deres andel i befolkningen, således at besvarelser fra grupper, som er overrepræsenterede i undersøgelsen, vægtes ned, mens besvarelser fra de underrepræsenterede grupper vægtes op. Data er vægtet på baggrund af køn, alder, familietype, socio-økonomisk status, uddannelse, landsdel, familieindkomst og sproggruppe.

Foruden en høj svarprocent er det vigtigt at sikre, at kvaliteten af de svar, man modtager også er høj. For at sikre transparens omkring spørgsmål, som kan være svære at forholde sig til eller forstå, anmærkes det ved figurerne, når mere end 5 pct. af interviewpersonerne har svaret "ved ikke" eller "ønsker ikke at svare" i analysen.

Når man arbejder med stikprøver, vil der altid være en usikkerhed forbundet med svarene, da man ikke kan vide om variation i svar skyldes tilfældighed pga. 'stikprøvestøj' eller faktiske forskelle i befolkningen. Derfor er der i tabellerne føjet usikkerhedsmargener til svarene i form af 95%-konfidensintervaller ved gennemsnitsberegninger samt χ^2 -tests af sammenhænge mellem variable i krydstabeller.

Der har i tilknytning til årets medborgerskabsundersøgelse været stillet nogle spørgsmål, der kan bruges til en nærmere vurdering af validiteten af de hidtidige spørgsmål om religion og demokrati. Denne undersøgelse foretages af ph.d.-studerende Arzoo Rafiqi, Aarhus Universitet, og resultaterne forventes senere publiceret i et videnskabeligt tidsskrift.